

CYPR

Informacja o sytuacji gospodarczej i stosunkach gospodarczych z Polską

Informacje ogólne:

powierzchnia:	9251 km ²	
ludność:	0,9 mln	
głowa państwa:	pan Nikos Christodoulides - prezydent	od 28 lutego 2023 r.
premier:	pan Nikos Christodoulides - prezydent	od 28 lutego 2023 r.
minister spraw zagranicznych:	pan Constantinos Kombos	od 1 marca 2023 r.
minister energii, handlu i przemysłu:	pan Giorgos Papanastasiou	od 1 marca 2023 r.
wiceminister ds. badań, innowacji i polityki cyfrowej:	pan Nicodemos Damianou	od 8 stycznia 2024 r.
ambasador Republiki Cypryjskiej w RP:	pan Petros T. Nacouzis	od 28 września 2021 r.
ambasador RP w Republice Cypryjskiej:	pan Marek Szczepanowski	od 6 września 2023 r.
termin wyborów:	wybory prezydenckie odbędą się w 2028 r., a parlamentarne w 2026 r.	

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne:

WSKAŹNIKI	2020	2021	2022	2023	2024*	2025*	2026*
PKB (w mln EUR)	25 080	28 520	32 230	33 800	-	-	-
PKB na 1 mieszkańca (w EUR)	24 630	27 180	28 790	29 080	-	-	-
PKB (wzrost w %)	-3,2	11,4	7,4	2,6	3,6	2,8	2,5
Nadwyżka (+) / deficyt (-) sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	-5,6	-1,6	2,6	2,0	3,5	2,7	2,7
Dług sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	113,6	96,5	81,0	73,6	66,4	61,4	56,7
Inflacja (HICP w %)	-1,1	2,3	8,1	3,9	2,2	2,1	2,0
Bezrobocie (w %)	7,6	7,2	6,3	5,8	4,9	4,7	4,5
Eksport towarów i usług (w mln EUR)	17 820	23 306	30 071	30 406	-	-	-
Import towarów i usług (w mld EUR)	18 127	22 103	29 124	30 014	-	-	-
Bezp. inwestycje zagr. na	472 021	483 810	492 714	487 430	-	-	-

Cyprze (w mln euro)							
Inwestycje bezp. Cypru za granicą (w mln euro)	499 333	512 593	514 540	502 980	-	-	-

Źródło: EUROSTAT; Central Bank of Cyprus (dane dot. bezpośrednich inwestycji); DG ECFIN (Autumn 2024 Economic Forecast), * prognoza

1. Podstawowe informacje

Republika Cypryjska jest państwem o prezydenckim systemie rządów. Funkcje głowy państwa sprawuje prezydent, który jest jednocześnie szefem rządu. Prezydent wybierany jest w wyborach powszechnych na 5-letnią kadencję. Ostatnie odbyły się w lutym 2023 r., w wyniku których od 28 lutego prezydentem Republiki Cypryjskiej został Nikos Christodoulides – kandydat niezależny. Zgodnie z konstytucją urząd wiceprezydenta jest zarezerwowany dla przedstawiciela cypryjskich Turków, jednak od 1974 r. (tj. od czasu proklamowania tzw. Republiki Tureckiej Cypru Północnego) stanowisko to pozostaje nieobsadzone.

Władzę ustawodawczą sprawuje jednoizbowy parlament – Izba Reprezentantów. Zasiada w nim 56 deputowanych, którzy są wybierani w wyborach powszechnych na 5-letnią kadencję. Ostatnie wybory parlamentarne odbyły się 30 maja 2021 r., w wyniku których znalazło się w nim siedem ugrupowań. Największe poparcie w wyborach uzyskała rządząca wcześniej partia DISY (Zgromadzenie Narodowe), na którą głosowało 27,79 proc. wyborców, co dało jej 17 mandatów w Izbie Reprezentantów. Pozostałe partie parlamentu Cypru to AKEL (Postępowa Partia Ludzi Pracy) dysponująca 15 mandatami, DIKO (Partia Demokratyczna) - 9 mandatów, EDEK (Ruch na Rzecz Socjaldemokracji) - 4 mandaty, DEPA (Front Demokratyczny) - 4 mandaty, ELAM (Narodowy Front Ludowy - partia skrajnie prawicowa) - 4 mandaty i KOSP (Ruch Ekologów - Współpraca Obywatelska) - 3 mandaty.

Od 2004 r. Cypr jest członkiem Unii Europejskiej, a w 2008 r. przystąpił do strefy euro. Ponadto, kraj ten jest m.in. członkiem Banku Światowego, Międzynarodowego Funduszu Walutowego i Światowej Organizacji Handlu (WTO). Cypryjski wniosek o członkostwo w OECD jest wetowany przez Turcję od 1995 roku.

Państwo jest podzielone administracyjnie na sześć dystryktów: Famagusta, Limassol, Larnaca, Nikozja, Paphos oraz Kyrenia (dystrykt kontrolowany w całości przez tzw. Turecką Republikę Cypru Północnego).

Republika Cypryjska posiada *de jure* suwerenność nad całym terytorium wyspy, włączając w to wody terytorialne i wyłączną strefę ekonomiczną, za wyjątkiem terytorium suwerennych baz (ang. *Sovereign Base Areas*) Akrotiri i Dhekelii, pozostających pod kontrolą brytyjską zgodnie z porozumieniami z Londynu i Zurychu.

W 1974 r. na terenach zajętych przez wojska tureckie została proklamowana tzw. Republika Turecka Cypru Północnego, nieuznawana przez żadne państwo na świecie poza Republiką Turcji. Zgodnie z decyzją podjętą podczas Szczytu Rady Europejskiej w 2002 r. w Kopenhadze całe terytorium Republiki Cypryjskiej przystąpiło do Unii Europejskiej, jednakże na północnej części wyspy zawieszono obowiązywanie prawa unijnego.

2. Sytuacja gospodarcza

Cypr charakteryzuje się małą i otwartą gospodarką. Dominują w niej usługi, które stanowią ponad 80% wartości dodanej brutto. Tradycyjnie największe znaczenie w sektorze ma działalność związana z handlem, rynkiem usług finansowych, usługami IT, rynkiem nieruchomości oraz administracją państwową. Przemysł odpowiada za ok. 12,5% PKB kraju, natomiast rolnictwo - 2%.

W ciągu ostatnich dwóch dekad gospodarka tego kraju uległa dywersyfikacji, jednak turystyka pozostaje nadal jednym z najważniejszych sektorów, zwłaszcza ze względu na jej wpływ na handel detaliczny, transport, budownictwo i zatrudnienie. Pod względem wartości dodanej wysoki wkład mają także usługi profesjonalne, komunikacja, usługi finansowe i nieruchomości.

Cypryjski sektor finansowy w porównaniu z innymi krajami strefy euro nadal pozostaje obciążony wysokim udziałem kredytów zagrożonych, mimo iż w ciągu ostatnich kilku lat banki skonsolidowały, wzmocniły i zdwersyfikowały swoją bazę kapitałową oraz ograniczyły kredyty zagrożone o ponad 80%. Jednocześnie rząd zreformował swoje finanse publiczne, przywrócił dług do zrównoważonego poziomu i spłacił zobowiązania wobec MFW pięć lat przed wyznaczonym terminem. Osiągnięcia te dały rządowi przestrzeń fiskalną do udzielenia trwałego wsparcia przedsiębiorstwom dotkniętym pandemią.

Pomimo wielu wyzwań w skali globalnej, takich jak zakłócenia w łańcuchach dostaw i zahamowanie aktywności gospodarczej spowodowane pandemią Covid-19, a następnie wojną w Ukrainie i w konsekwencji rosnącą

inflacją, gospodarka cypryjska okazała się bardziej odporna niż początkowo zakładano. Po gwałtownym spadku PKB w 2020 r. w wyniku pandemii Covid-19 (-3,2%) gospodarka cypryjska w kolejnych dwóch latach dynamicznie rosła odpowiednio o 11,4% (2021 r.) i o 7,4% (w 2022 r.). Przyczynił się do tego wzrost popytu krajowego i zagranicznego, wspieranego przez fundusze UE. Ożywienie w sektorze turystycznym okazało się silniejsze niż oczekiwano, pomimo nieobecności rosyjskich turystów (którzy w 2019 r. stanowili 20%).

W 2023 r. dynamika PKB wyhamowała do 2,6%. Nadal napędzał ją popyt krajowy, w szczególności konsumpcyjny, w związku ze wzrostem zatrudnienia i dochodów w warunkach spadającej inflacji. Po negatywnej stronie zapisały się wyniki w handlu zagranicznym ze względu na znaczące spadki eksportu usług finansowych i profesjonalnych, podczas gdy import gwałtownie wzrósł w związku ze zwiększoną konsumpcją i inwestycjami.

Według jesiennej prognozy Komisji Europejskiej gospodarka cypryjska nadal będzie utrzymywała solidne tempo wzrostu i zwiększy się o 3,6% w 2024 r., o 2,8% w 2025 r. i o 2,5% w 2026 r. Przewiduje się, że inflacja wyhamuje, a wzrost płac pozostanie wysoki, zwiększając siłę nabywczą i konsumpcję gospodarstw domowych. Saldo budżetu rządowego ma pozostać dodatnie, wspierane przez ciągły silny wzrost dochodów i umiarkowany wzrost wydatków.

Agencja Fitch Ratings w grudniu 2024 r. podniosła rating dla Cypru do poziomu A- (z BBB+) i oceniła jej perspektywę na stabilną.

Według Human Development Index (HDI) standard życia na Cyprze oceniany jest jako „bardzo wysoki”.

Handel

Według danych cypryjskiego urzędu statystycznego eksport towarów z Cypru w 2023 roku wyniósł 4,7 mld euro wzrastając o 11% w porównaniu z 2022 r. Z kolei cypryjski import w 2023 r. wyniósł 12,9 mld euro (wzrost o 13% r/r). Deficyt w cypryjskim handlu zagranicznym w 2023 r. osiągnął 8,3 mld euro.

Udział eksportu wewnątrzunijnego w 2023 roku wyniósł 18,7% w porównaniu do 26% w 2022 roku. Z kolei udział importu wewnątrzunijnego w 2023 r. stanowił 55,6% całości w porównaniu do 60,8% w 2022 r.

Głównymi partnerami Cypru w eksporcie były: Libia (717 mln euro), Liban (444,9 mln euro), Bermudy (372,7 mln euro), Grecja (281,9 mln euro), Zjednoczone Królestwo (219,9 mln euro), Liberia (207,6 mln euro). Natomiast głównymi partnerami Cypru w imporcie w 2023 r. były: Grecja (2 836,3 mln euro), Wielka Brytania (1 327,4 mln euro), Włochy (1 002,3 mln euro), Chiny (768,3 mln euro), Niemcy (692 mln euro), Hiszpania (647,2 mln euro), Izrael (589,5 mln euro).

Głównymi produktami eksportowanymi z Cypru w 2023 r. były produkty mineralne (1 580 mln euro), pojazdy, samoloty i statki (1 380 mln euro), produkty chemiczne i pokrewne (593,6 mln euro), zwierzęta żywe i produkty zwierzęce (358,3 mln euro), maszyny elektryczne i urządzenia (164,5 mln euro).

Głównymi produktami importowanymi na Cypr w 2023 r. były produkty mineralne (2 922,1 mln euro), pojazdy, samoloty i statki (2 890,7 mln euro), maszyny elektryczne i urządzenia (1 373,4 mln euro), produkty chemiczne i pokrewne (1 140,9 mln euro) oraz napoje i gotowe artykuły spożywcze (1 045 mln euro).

Turystyka

Turystyka jest jednym z wiodących sektorów cypryjskiej gospodarki, który wraz z branżami powiązanymi przed pandemią generował około 20% PKB. Dochody sektora w pierwszym roku pandemii spadły o 85% w stosunku do 2019 r. W ramach działań wspierających ten sektor rząd Cypru przeznaczył m.in. 6,3 mln euro na dotowanie linii lotniczych, które wykonywały loty przy zaledwie 40% obłożeniu. Ponadto Cypr obniżył stawkę VAT na usługi zakwaterowania turystycznego i usługi gastronomiczne z 9% na 5%.

Według Cypryjskiego Urzędu Statystycznego – Cystat w 2023 r. Cypr odwiedziło 3,8 mln turystów, w tym z Polski - 274 tys. osób. O ile liczba turystów z Polski osiągnęła kolejny rekordowy poziom znacząco przewyższający wyniki sprzed pandemii Covid-19, tak całkowita liczba turystów odwiedzających Cypr jest nadal niższa niż w 2019 r. (4 mln osób).

W 2023 r. przychody z turystyki na Cyprze wyniosły 2 990,6 mln euro w porównaniu do 392 mln euro w 2020 r.

Inwestycje

Według danych Banku Centralnego Cypru skumulowana wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) na Cyprze w 2023 r. wyniosła 487,4 mld euro. W porównaniu z rokiem poprzedzającym nastąpił niewielki spadek – wówczas wartość kapitału zainwestowanego w kraju wyniosła 492,7 mld euro.

Z kolei skumulowana wartość cypryjskich bezpośrednich inwestycji za granicą w 2023 roku wyniosła 503 mld euro. Tu również miał miejsce spadek w porównaniu do roku 2022, gdy inwestycje wyniosły 515 mld euro.

Wysoka wartość inwestycji lokowanych na Cyprze spowodowana jest przede wszystkim korzystnym systemem prawnym i licznymi preferencjami. Zgodnie z cypryjskim prawem możliwe jest uzyskanie obywatelstwa kraju poprzez dokonanie „inwestycji w gospodarkę państwa” w wysokości min. 2,15 mln EUR, jak również spełnienie dodatkowych wymogów (np. utrzymywanie nieruchomości na Cyprze wartej min. 500 tys. EUR, posiadanie statusu o niekaralności). Możliwość uzyskania obywatelstwa cypryjskiego dotyczy najbliższej rodziny osoby inwestującej na terenie kraju, w tym rodziców, małżonka i dzieci.

Zdecydowana większość zagranicznych inwestycji bezpośrednich lokowanych na Cyprze jest związana z sektorem usług, a dominującą rolę odgrywają inwestycje w działalność finansową, bankową, sektor żeglugowy, handel i obrót nieruchomościami.

Dla zdynamizowania obrotów handlowych w reeksporcie i tranzycie oraz przyciągnięcia na Cypr zagranicznego kapitału i pobudzenia proeksportowej produkcji utworzono w pobliżu miasta Larnaka strefę wolnocłową. Dodatkowo w miejscowości Limassol funkcjonuje port handlowy.

3. Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

Poza kluczowym aktem jakim jest Traktat Akcesyjny Polski i Cypru do UE dwustronną współpracę gospodarczą regulują także bilateralne umowy międzyrządowe, m.in.:

- *Umowa w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku z 4 czerwca 1992 r.*
- *Umowa o współpracy w dziedzinie turystyki z 7 czerwca 1995 r.*

Umowa w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji (BIT) z Cyprzem, podpisana 4 czerwca 1992 r. w Warszawie, została wypowiedziana przez Prezydenta RP w czerwcu 2018 r. Umowa utraciła moc obowiązującą 17 stycznia 2019 r., jednak zgodnie z art. 13 ust. 3 postanowienia umowy wobec inwestycji dokonanych przed wejściem w życie wypowiedzenia pozostają w mocy do 17 stycznia 2029 r.

4. Wymiana handlowa z Polską

Obroty towarowe (w mln euro)

	2020	2021	2022	2023	Dynamika 2022=100	I-X 2023	I-X 2024	Dynamika I-X 2023=100
Eksport	231,8	242,4	220,0	229,6	104,4	171,3	185,8	108,4
Import	141,3	81,2	40,7	33,1	81,3	29,4	42,3	144,0
Obroty	373,1	323,6	260,7	262,7	100,8	200,7	228,1	113,7
Saldo	90,5	161,2	179,3	196,5	-	141,9	143,5	-

Źródło: GUS

Wg danych GUS w 2023 r. polski eksport osiągnął 229,6 mln euro (wzrost o 4,4%), a import 33,1 mln euro (spadek o 18,7%). Sytuacja ta sprawiła, że bilans w handlu z Cyprzem poprawił się. W 2023 r. nadwyżka wzrosła do 196,5 mln euro. Ostatecznie w 2023 r. polsko-cypryjskie obroty towarowe osiągnęły 262,7 mln euro, co oznacza niemal identyczny wynik jak w roku 2022.

Po 10. miesiącach 2024 r. polski eksport osiągnął 185,8 mln euro (wzrost o 8,4% r/r), a import wyniósł 42,3 mln euro (wzrost o 44% r/r).

Struktura wymiany handlowej

Wymiana handlowa z Cyprzem jest uzależniona w głównej mierze od współpracy w zakresie usług remontowych dla jednostek pływających. Ich udział w eksporcie Polski cyklicznie waha się od 40% do nawet 60%. Ze względu na rozwinięty sektor turystyczny i liczne inwestycje w sektorze nieruchomościowym i infrastrukturalnym istnieje duże zapotrzebowanie na usługi budowlane, meble, jak również jachty oraz produkty i usługi z zakresu zielonych technologii i ochrony środowiska (zwłaszcza zarządzanie odpadami).

Główne grupy towarowe w polskim eksporcie na Cypr w 2023 r.:

- Wyroby przemysłu elektromaszynowego (129 mln euro, spadek o 1%, udział 56,7%);
- Artykuły rolno-spożywcze (40,7 mln euro, wzrost o 20,7%, udział 17,9%);
- Wyroby różne (20,5 mln euro, wzrost o 4,7%, udział 9%);
- Wyroby przemysłu chemicznego (16,7 mln euro, wzrost o 13,9%, udział 7,3%);
- Wyroby przemysłu lekkiego (9,3 mln euro, wzrost o 27,7%, udział 4,1%).

Wśród towarów o najwyższej wartości w polskim eksporcie do Cypru znajdują się m.in.: statki (88 mln euro - pasażerskie, łodzie wycieczkowe, promy, statki towarowe), meble inne (14 mln euro), przyrządy i urządzenia medyczne (6,7 mln euro), mięso i podroby jadalne z drobiu (5,6 mln euro), aparatura telekomunikacyjna (5 mln euro), leki (4 mln euro), telewizory i monitory (3,9 mln euro), piwo ze słodu (3,5 mln euro), mięso z bydła, zamrożone (2,8 mln euro), przetwory spożywcze (2,7 mln euro), mleko i śmietana (2,4 mln euro), części i akcesoria samochodowe (2,4 mln euro), warzywa (2,2 mln euro).

Główne grupy towarowe w imporcie z Cypru do Polski w 2023 r.:

- Artykuły rolno-spożywcze (18,9 mln euro, wzrost o 35%, udział 57,4%);
- Wyroby przemysłu elektromaszynowego (6,4 mln euro, spadek o 43%, udział 19,5%);
- Wyroby przemysłu chemicznego (4 mln euro, spadek o 49,3%, udział 12,2%);
- Wyroby przemysłu lekkiego (2,4 mln euro, spadek o 65,3%, udział 7,4%).

Wśród towarów o najwyższej wartości w polskim imporcie z Cypru znajdują się m.in.: sery i twarogi (13,3 mln euro), ziemniaki (3,2 mln euro), obuwie (2,1 mln euro), leki (2 mln euro), części lokomotyw (1,1 mln euro), art. z tworzyw sztucznych (0,6 mln euro), wielokrążki i wciągarki (0,6 mln euro), tłuszcze z bydła (0,5 mln euro), pozostałe gliny (0,4 mln euro), mięso wieprzowe (0,4 mln euro), owoce cytrusowe (0,4 mln euro).

Polsko-cyprijskie obroty usługowe

Według danych GUS w 2023 r. wartość usług dostarczonych przez polskie przedsiębiorstwa na Cypr wyniosła 546,4 mln euro, co oznacza wzrost w stosunku do 2022 r. o 39,6% (wówczas wartość wyniosła 391,4 mln euro).

Z kolei wartość usług nabytych przez polskie przedsiębiorstwa od firm cyprijskich w 2023 r. była na poziomie 475,9 mln euro, co oznacza spadek w stosunku do 2022 r. o 0,5% (wówczas wartość wyniosła 478,5 mln euro).

5. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Cyprijskie inwestycje w Polsce

Według danych NBP na koniec 2023 roku wartość cyprijskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Polsce wyniosła 10,4 mld EUR. Cypr jest 9. na liście największych inwestorów zagranicznych w Polsce z udziałem 3,3%.

Wśród cyprijskich inwestorów zagranicznych znajdują się firmy działające m.in. w obszarze audytu, księgowości i doradztwa podatkowego (Deloitte Central Europe Hol Limited), produkcji (Kronospan Holding Ltd.) i telekomunikacji (Tollerton Investment Limited).

Według danych GUS w 2022 r. w Polsce było obecnych 1077 przedsiębiorstw z łącznym kapitałem cyprijskim o wartości 7,7 mld zł. Środki te stanowiły 3,3% kapitału zagranicznego ogółem w Polsce. Wśród powyższych przedsiębiorstw w 209 z nich (zatrudniających 10 i więcej osób) pracowało ponad 35 tys. osób. Firmy te wygenerowały łączny przychód w wysokości 25,4 mld zł (stan na 2021 r.). Przedsiębiorstwa z udziałem kapitału cyprijskiego lokują swoje inwestycje głównie w sektorze budowlanym i w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej.

Polskie inwestycje na Cyprze

Według danych NBP na koniec 2023 roku wartość polskich bezpośrednich inwestycji na Cyprze wyniosła 1 mld EUR plasując ten kraj na 13. pozycji (udział 2,8%) na liście najważniejszych kierunków lokowania polskiego kapitału.

Według różnych szacunków w Republice Cypryjskiej jest zarejestrowanych ok. 5 tys. polskich spółek, z których jedynie kilkadziesiąt prowadzi tam rzeczywistą działalność. Wysokie 5. miejsce Cypru na liście krajów, do których kierowane są polskie inwestycje bezpośrednie wynika z korzystnych warunków prowadzenia działalności, jakie kraj ten oferuje inwestorom zagranicznym, głównie w postaci preferencji podatkowych.

6. Dane kontaktowe

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Nikozji

adres: ul. Kennedy Avenue 12-14, Office 601, 1087 Nicosia, Cyprus

nr tel: +357 22 753 517/ fax: +357 22 751 981

e-mail: nikozja.amb.sekretariat@msz.gov.pl

strona internetowa: <https://www.gov.pl/web/cypr>

Ambasada Republiki Cypryjskiej w Warszawie

adres: Jarosława Dąbrowskiego 70, 02-561 Warszawa

nr tel: +48 22 844 45 77, +48 22 844 08 16, +48 22 845 11 10 / fax: +48 22 844 25 58

e-mail: warsawembassy@mfa.gov.cy

Polsko-Cypryjska Izba Gospodarcza

strona internetowa: www.pccc.org.cy/ (<https://www.facebook.com/pg/polandcyprus>)

Cypryjskie Centrum Promocji Handlu w Warszawie

ul. Jarosława Dąbrowskiego 70

02-561 Warszawa

tel. +48 22 854 01 77

fax: +48 22 854 01 80

e-mail: ctc@cyprustrade.pl

strona internetowa: <https://cyprustrade.pl/>

Opracowanie:

Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej

Ministerstwo Rozwoju i Technologii

styczeń 2025 r.